

PRILOG I.
OPĆI ZAHTJEVI
ZA SIGURNOSNE ZNAKOVE

1. Prethodne napomene

1.1. Kada se zahtijeva postavljanje sigurnosnih znakova u skladu s člankom 4. ovoga Pravilnika, isti moraju ispunjavati zahtjeve iz priloga od II. do IX. ovoga Pravilnika.

1.2. U ovom prilogu propisani su zahtjevi, opisani su različiti načini uporabe sigurnosnih znakova te su navedena opća pravila o zamjeni i kombiniranju sigurnosnih znakova.

1.3. Sigurnosni znakovi se smiju upotrebljavati samo za davanje uputa i obavijesti, koje su propisane ovim Pravilnikom.

2. Vrste znakova

2.1. Stalni znakovi

2.1.1. Stalni natpisi na tablicama (pločama) moraju se upotrebljavati za zabrane, upozorenja, zahtjeve i označavanje putova i izlaza u nuždi te prostorija za pružanje prve pomoći.

Natpisi i sigurnosne boje se moraju upotrebljavati za trajnu oznaku lokacije i identifikaciju opreme za gašenje požara.

2.1.2. Natpise na spremnicima i cjevovodima potrebno je postaviti kao što je utvrđeno u prilogu III.

2.1.3. Mjesta na kojima postoji opasnost od udara u prepreke ili padova moraju biti trajno označena sigurnosnom bojom i natpisima na pločama.

2.1.4. Prometni putovi moraju biti trajno označeni sigurnosnom bojom.

2.2. Znakovi u određenim situacijama

2.2.1. Svjetlosni znakovi, zvučni signali i govorna komunikacija se moraju upotrebljavati kada to zahtijeva situacija, pri čemu se za upozoravanje osoba na opasnosti mora uzeti u obzir mogućnost izmjenjivanja i kombiniranja znakova, kao što je predviđeno u točki 3. ovoga priloga, a istovremeno se mogu upotrebljavati za upozorenje i pozivanje osoba u slučaju evakuacije i spašavanja i da postupaju na određeni način.

2.2.2. Ručni signali odnosno govorna komunikacija se moraju upotrebljavati kada se izvode manevri koji predstavljaju rizik.

3. Izmjenjivanje i kombiniranje znakova

3.1. Bilo koji od sljedećih znakova može se upotrijebiti, ako je tako osigurana odgovarajuća raspoznatljivost oznake i ako su jednako učinkoviti:

– sigurnosna boja ili natpis na ploči za označavanje mjesta na kojem postoji prepreka ili mogućnosti pada radnika,

– svjetlosni znakovi, zvučni signali ili govorna komunikacija,

– ručni signali ili govorna komunikacija.

3.2. Moguće kombinacije sigurnosnih znakova:

– svjetlosni znakovi i zvučni signali,

– svjetlosni znakovi i govorna komunikacija,

– ručni signali i govorna komunikacija.

4. Upute u donjoj tablici se primjenjuju za sve znakove, koji uključuju sigurnosnu boju:

Boja	Značenje ili namjena	Upute i obavijesti
Crvena	Znak zabrane	Opasno postupanje
	Alarm za opasnost	Naprave za zaustavljanje, isključivanje i isklapanje u nuždi. Evakuacija
	Požarna oprema	Identifikacija i mjesto
Žuta ili žučkastosmeđa	Znak upozorenja	Pazite, poduzmite sigurnosne mjere, ispitati (provjeriti)
Plava	Znak za obvezno postupanje	Posebno postupanje, aktivnost ili mjera
		Nosite osobnu zaštitnu opremu
Zelena	Znak za izlaz u nuždi, znak za prvu pomoć	Vrata, izlazi, putovi, oprema, pomagala, sredstva, objekti
	Nema opasnosti	Vraćanje u normalno stanje

5. Učinkovitost znakova se ne smije smanjivati:

5.1. prisutnošću drugog izvora davanja iste vrste znakova koji ometa vidljivost ili slušnost;

5.1.1. na način da su znakovi previše blizu jedan drugom,

5.1.2. istovremenom uporabom dvaju svjetlosnih znakova koje je moguće zamijeniti,

5.1.3. uporabom svjetlosnog znaka u blizini drugoga sličnog izvora svjetla,

5.1.4. uporabom dvaju zvučnih signala istovremeno,

5.1.5. uporabom zvučnog signala u bučnom okolišu;

5.2. s manjkavim oblikom, nedovoljnim brojem, nepravilnim postavljanjem, slabim održavanjem i nepravilnim djelovanjem znakova ili signalnih naprava.

6. Znakove i signalne naprave treba redovno čistiti, održavati, pregledavati, popravljati i po potrebi mijenjati, kako bi se osiguralo očuvanje bitnih i funkcionalnih svojstava.

7. Broj znakova odnosno signalnih naprava koje je potrebno postaviti i njihovo postavljanje ovisno o stupnju rizika i području koje pokrivaju.

8. Znakovi za koje je potreban vanjski izvor energije moraju imati osigurano rezervno napajanje u slučaju nestanka električne struje.

9. Aktiviranje svjetlosnog znaka ili zvučnog signala navješćuje kada nastupaju okolnosti zbog kojih je znak predviđen, a mora djelovati toliko vremena koliko takve okolnosti traju.

Svjetlosne znakove i zvučne signale treba odmah po uporabi ponovno postaviti u stanje pripravnosti.

10. Kako bismo osigurali pravilno djelovanje i učinkovitost svjetlosnih znakova i zvučnih signala, treba ih pregledati i provjeriti nakon postavljanja te tijekom uporabe u dovoljno čestim vremenskim intervalima.

11. Ako se određeni signali slabije čuju ili vide zbog uporabe osobne zaštitne opreme, potrebno je takve znakove ili dopuniti na odgovarajući način ili ih zamijeniti.

12. Površine, prostori ili ograđeni prostori koji se koriste za pohranu znatnih količina opasnih tvari ili smjesa moraju se označiti prikladnim znakom upozorenja uključujući i način naveden u odjeljku 1. priloga III., osim ako su oznake na pojedinoj ambalaži ili spremnicima odgovarajuće za tu svrhu.

Ako ne postoji odgovarajući znak upozorenja na opasne kemijske tvari ili smjese, mora se

koristiti odgovarajući piktogram opasnosti, kao što je utvrđeno u prilogu V. Uredbi (EZ) broj 1272/2008 Europskog parlamenta i Vijeća.

PRILOG II.

OPĆI ZAHTJEVI ZA ZNAKOVE NA PLOČAMA

1. Izgled

1.1. U pogledu oblika i boje znakova na pločama primjenjuje se hrvatska norma HRN EN ISO 7010 – Grafički simboli – Sigurnosne boje i sigurnosni znakovi – Sigurnosni znakovi za mjesta rada i javne prostore, a minimalni opći zahtjeva za znakove na pločama uključujući oblik i boje znakova na pločama navedeni su u prilogu III., u skladu s njihovom posebnom namjenom (znakovi na pločama koji označavaju zabranu, upozorenje, obvezno postupanje, put za izlaz u slučaju nužde, opremu za uporabu u slučaju nužde ili za gašenje požara).

1.2. Piktogrami moraju biti jednostavni, zbog čega moraju sadržavati samo bitne elemente.

1.3. Piktogrami se mogu malo razlikovati ili biti detaljniji nego što je predviđeno normom, ako usprkos tome jasno priopćavaju sadržaj te nije ni moguće krivo razumjeti njihovo značenje.

1.4. Ploče moraju biti izrađene od materijala koji je otporan na udarce, vodu i vremenske utjecaje.

1.5. Veličina ploče te kolorimetrijska i fotometrijska svojstva materijala, od kojih su izrađeni, moraju biti takvi da su znakovi na pločama cijelo vrijeme uporabe dobro vidljivi i raspoznatljivi.

2. Uvjeti glede postavljanja

2.1. Ploče moraju biti postavljene na primjerenj visini od tla, koja odgovara liniji gledanja. Pri tome je potrebno uzeti u obzir postojeće prepreke pri dolasku u područje ugroženosti i u njegovoj neposrednoj blizini. Mjesto postavljanja ploče mora biti dobro osvijetljeno, lako dostupno i dobro vidljivo.

Na mjestima sa slabom prirodnom osvijetljenošću, preporuča se uporaba fluorescentnih boja, refleksnih materijala i dodatna umjetna rasvjeta.

2.2. Ploču treba odstraniti kada prestanu postojati okolnosti zbog kojih je bila postavljena.

3. Znakovi koji se koriste na pločama

3.1. Znakovi zabrane

Bitne značajke:

- okruglog oblika
- crni piktogram na bijeloj pozadini, crveni obrub i dijagonalna crta (crveni dio treba zauzeti najmanje 35 % površine znaka).

Znakovi koji se koriste na pločama

Zabranjeno pušenje

Zabranjeno pušenje i paljenje otvorene vatre

Zabranjen pristup pješacima

Zabranjeno gašenje vodom

Zabranjeno piti vodu

Zabranjen pristup neovlašćenim osobama

Zabranjen pristup vozilima unutarnjeg prometa

Ne diraj

3.2. Znakovi upozorenja

Bitne značajke:

- trokutastog oblika
- crni piktogram na žutoj pozadini s crnim obrubom (žuti dio treba zauzimati najmanje 50 % površine znaka).

Opasnost od požara

Opasnost od eksplozivnog materijala

Opasnost od otrovnog materijala

Opasnost od korozivnog materijala

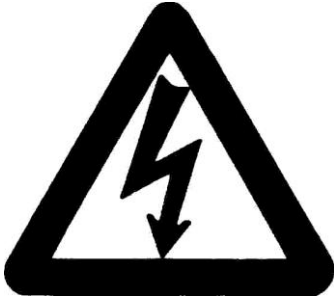
Opasnost od radioaktivnog materijala

Opasnost od visećeg tereta

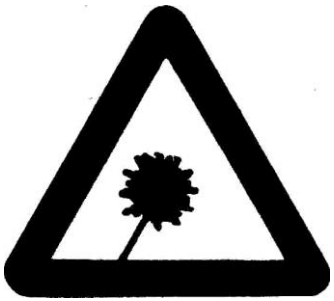
Opasnost od vozila unutarnjeg prometa

Opasnost od električne struje

Opća opasnost

Opasnost od laserskih zraka

Opasnost od oksidacijskog materijala

Opasnost od neionizirajućeg zračenja

Opasnost od jakog magnetskog polja

Opasnost od zapreka

Opasnost od pada

(*)
Biološka opasnost

Opasnost od niske temperature

3.3. Znakovi za obvezno postupanje

Bitne značajke:

- okruglog oblika,
- bijeli piktoqram na plavoj pozadini (plavi dio mora zauzimati najmanje 50 % površine znaka).

Obvezno nošenje zaštitnih naočala

Obvezno nošenje zaštitne kacige

Obvezno nošenje zaštitnih slušalica

Obvezno nošenje maske za dihanje

Obvezno nošenje zaštitne obuće

Obvezno nošenje zaštitnih rukavica

Obvezna uporaba zaštitne odjeće

Obvezna uporaba štitnika za oči i lice

Obvezna uporaba zaštitnog pojasa

Obvezan prolaz za pješake

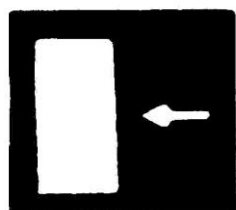
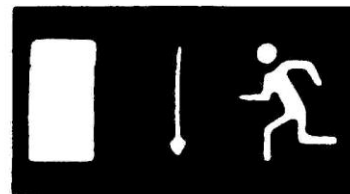
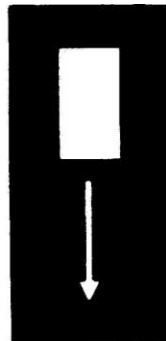
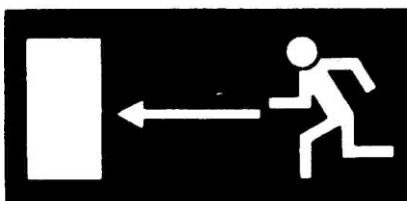

Opći znak o obveznom postupanju (uz kojeg, kada je potrebno, stoji drugi znak)

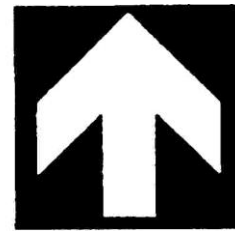
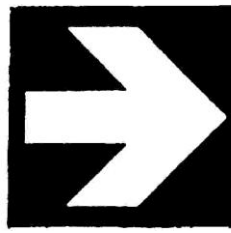
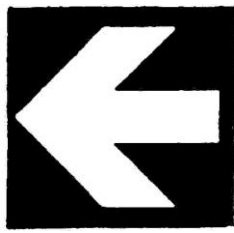
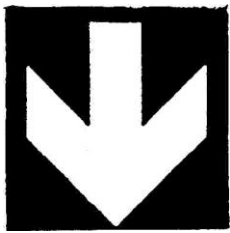
3.4. Znakovi za izlaz u slučaju nužde ili za prvu pomoć

Bitne značajke:

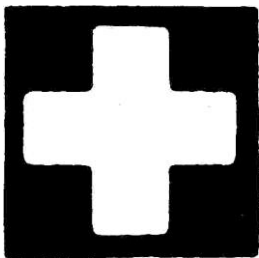
- pravokutnog ili kvadratnog oblika
- bijeli piktogram na zelenoj pozadini (zeleni dio treba zauzimati najmanje 50% površine znaka)

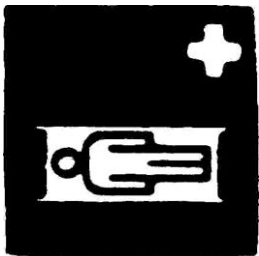
Put do izlaza u slučaju nužde

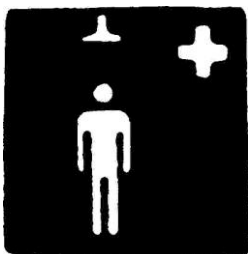
U ovom smjeru (dopunski znak obavijesti)

Prva pomoć

Nosila

Sigurnosni tuš

Ispiralica za oči

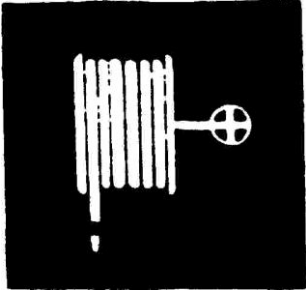

Telefon u slučaju nužde za prvu pomoć ili izlaz

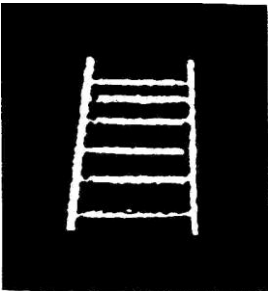
3.5. Znakovi za gašenje požara

Bitne značajke:

- pravokutnog ili kvadratnog oblika,
- bijeli piktogram na crvenoj podlozi (crveni dio treba zauzeti najmanje 50 % površine znaka)

Vatrogasna cijev

Ljestve

Aparat za gašenje požara

Telefon u slučaju nužde

U ovom smjeru (dopunski znak obavijesti)

PRILOG III.

ZAHTJEVI ZA OZNAČAVANJE SPREMNIKA I INSTALACIJA

1. Spremnici koji se rabe pri radu s kemijskim tvarima ili smjesama koje su razvrstane kao opasne u skladu s kriterijima za bilo koji razred fizikalne opasnosti ili opasnosti za zdravlje u skladu s Uredbom (EZ) broj 1272/2008 te spremnici koji se rabe za skladištenje takvih opasnih tvari ili smjesa, zajedno s vidljivim cijevima koje sadržavaju ili kojima se prenose takve opasne tvari i smjese, moraju biti označeni odgovarajućim piktogramima opasnosti u skladu s navedenom Uredbom.

1.1 Stavak 1. ovoga priloga ne odnosi se na spremnike koji se upotrebljavaju pri radu u kratkom razdoblju ni na spremnike za kratkotrajnu uporabu ili za spremnike čiji se sadržaj često mijenja, ako su pri tom poduzete odgovarajuće alternativne mjere, posebno u pogledu informiranja i/ili osposobljavanja, kojima se jamči jednaka razina zaštite.

1.2 Oznake iz stavka 1. ovoga priloga mogu biti:

– zamijenjene znakovima upozorenja iz priloga II. koji sadržavaju jednake piktograme ili simbole. Ako u odjeljku 3.2. priloga II. odnosno u normi HRN EN ISO 7010, ne postoji odgovarajući znak upozorenja, mora se uporabiti odgovarajući piktogram opasnosti određen u prilogu V. Uredbe (EZ) broj 1272/2008,

- dopunjene dodatnim informacijama, kao što su ime i/ili formula opasne tvari ili smjese te pojedinosti o opasnosti,

- zamijenjene ili dopunjene znakovima koji su predviđeni za prijevoz opasnih tvari ili smjesa za transportne spremnike, koji se upotrebljavaju na radnom mjestu.

2. Znakovi moraju biti postavljeni:

– na vidnom mjestu,

– u obliku tvrde ploče, samoljepivih etiketa ili naneseni bojom.

3. Znakovi moraju imati odgovarajući izgled u skladu s točkom 1. priloga II., a u uporabi moraju ispunjavati zahtjeve iz točke 3. priloga II.

4. Oznake cjevovoda moraju biti postavljene na vidnim mjestima u blizini najopasnijih mjesta kao što su ventili i spojevi ali isto tako na primjerenim razmacima po cijeloj dužini cjevovoda.

5. Područja, prostori ili ograđeni prostori koji se upotrebljavaju za skladištenje većih količina opasnih tvari ili smjesa, moraju biti označeni znakovima opasnosti iz točke 3.1. priloga II., ili označeni u skladu s točkom 1. ovoga priloga, osim ako su pakiranja ili spremnici već označeni znakovima odgovarajućih dimenzija, kako to zahtijeva točka 1.5. priloga II.

Skladišta većih količina opasnih tvari moraju biti označena znakovima upozorenja za opću opasnost. Znakovi ili oznake moraju u tom slučaju biti postavljeni u blizini skladišnog

prostora ili na vratima skladišta.

PRILOG IV.

ZAHTJEVI ZA OZNAČAVANJE OPREME ZA GAŠENJE POŽARA I NJEZINO POSTAVLJANJE

Zahtjevi iz ovoga priloga vrijede isključivo za zaštitu od požara.

1. Oprema za gašenje požara mora biti uočljivo označena crvenom bojom te dodatno označena odgovarajućim pločama.
2. Crveno područje mora biti dovoljno veliko, što omogućuje jednostavno prepoznavanje opreme.
3. Može se crvenom bojom označiti prostor, gdje se takva oprema čuva. Isto tako mora biti označen i pristup u takav prostor.

PRILOG V.

ZAHTJEVI ZA ZNAKOVE ZA OZNAČAVANJE PREPREKA, OPASNIH PODRUČJA I PROMETNIH PUTEVA

1. Znakovi za označavanje prepreka i opasnih područja

- 1.1. Mjesta na kojima postoji opasnost od sudaranja s preprekama, od padova ili od rušenja obližnjih predmeta, moraju biti označena izmjenično sa žutim i crnim ili crvenim i bijelim prugama.
- 1.2. Dimenzije oznaka moraju biti u skladu s veličinom prepreke ili opasnih mjesta.
- 1.3. Žute i crne pruge ili crvene i bijele pruge moraju biti pod kutom od 45°. Pruge moraju biti jednako široke.

Primjer:

PRILOG VI.

ZAHTJEVI ZA SVJETLOSNE ZNAKOVE

1. Izgled

- 1.1. Svjetlost znaka mora osigurati dovoljan kontrast glede okoliša, ali bez bliještanja u slučaju da je okoliš slabo osvijetljen.
- 1.2. Svjetleća površina znaka mora biti jednobojna, a na njoj može biti piktogram sa specifičnom pozadinom.
- 1.3. Boja znaka mora biti u skladu s tablicom boja i njenim značenjem predviđenim točkom 4. priloga I.
- 1.4. Ako znak sadrži piktogram, slova moraju odgovarati zahtjevima iz priloga II.

2. Posebna pravila uporabe

- kraj završetak operacije
- digni podigni teret
- spusti spusti teret
- naprijed*
- natrag*
- desno*
- lijevo*

PRILOG IX

ZAHTJEVI ZA RUČNE SIGNALE

1. Opći zahtjevi

Ručni znakovi moraju biti precizni, jednostavni, dobro vidljivi, laki za izvođenje i razumijevanje te vidljivo različiti od drugih pokreta osobe koja ih daje.

Ako osoba koristi obje ruke istovremeno, ruke se moraju pomicati simetrično i pri tome davati samo jedan znak.

Smatra se da ručni signali još uvijek ispunjavaju gornje zahtjeve, ako samo donekle odstupaju ili ako su detaljniji od signala koji su prikazani u 3. točki ovoga priloga, s time da moraju imati isto značenje i razumljivost.

2. Pravila za davanje ručnih signala

2.1. Osoba koja daje ručne signale je signalist.

Signalist daje manevarske upute rukovatelju.

2.2. Signalist mora vizualno pratiti sve manevre, koje izvodi rukovatelj.

2.3. Obveza signalista je osim vođenja manevra i osiguranje sigurnosti radnika i drugih osoba u blizini izvođenja operacija.

2.4. Ako signalist sam ne može ispuniti sve zahtjeve iz točke 2.2. ovoga priloga, u tom slučaju poslodavac mora odrediti više signalista.

2.5. Rukovatelj mora prekinuti manevar u skladu s novim uputama odmah, čim ih dobije od signalista. Isto tako mora postupati u slučaju ako nije razumio upućene mu znakove.

2.6. Pomagala

Rukovatelj mora jasno i bez poteškoća prepoznati signalista sa svojega mjesta.

Signalist mora nositi jedno ili više obilježja za raspoznavanje npr. bluzu, kacigu, narukavnike i reflektirajuće trake ili upotrebljavati signalnu palicu.

Obilježja za prepoznavanje moraju biti svijetlih boja. Sva obilježja moraju biti iste boje, koja se može upotrebljavati isključivo u tu svrhu.

3. Šifrirani znakovi koji se moraju upotrebljavati

Prethodna napomena:

Sljedeći šifrirani znakovi se moraju upotrebljavati za jednake manevre u pojedinim djelatnostima:

Značenje	Opis	Prikaz
----------	------	--------

A. Opći znakovi

POČETAK Pažnja! Početak naredbe	Obje ruke su ispružene vodoravno sa dlanovima okrenutim naprijed	
ZAUSTAVLJANJE Prekid Kraj pokretanja	Desna ruka upravljena prema gore s dlanom okrenutim naprijed	
KRAJ Kraj radnje	Obje ruke su prekrižene u visini grudi	

B. Okomito kretanje

DIZANJE	Desna ruka upravljena prema gore s dlanom okrenutim naprijed koji lagano kruži	
---------	--	--

SPUŠTANJE	Desna ruka upravljena prema dole s dlanom okrenutim prema unutra koji lagano kruži	
OKOMITA UDALJENOST	Ruke pokazuju relevantnu udaljenost	

C. Vodoravno kretanje

KRETANJE NAPRIJED	Obje ruke su zakrenute s dlanovima okrenutim prema gore i laganim pokretima podlaktica prema sebi	
KRETANJE NATRAG	Obje ruke su zakrenute s dlanovima okrenutim prema dole i laganim pokretima podlaktica od sebe	
DESNO od signaliste	Desna ruka je ispružena više ili manje vodoravno s dlanom okrenutim prema dole i lagano pravi male pokrete u desno	
LIJEVO od signaliste	Lijeva ruka je ispružena više ili manje vodoravno s dlanom okrenutim prema dole i lagano pravi male pokrete u lijevo	
VODORAVNA UDALJENOST	Ruke pokazuju relevantnu udaljenost	

D. Opasnost

OPASNOST Žurno zaustavljanje	Obje ruke upravljene prema gore s dlanovima okrenutim naprijed	
BRZO	Sva kretanja ubrzati	
SPORO	Sva kretanja usporiti	